

Delavska Pravica

Glasiló kršćanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—, ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na uprave Delavska zbornica, Miklošičeva cesta 22, L. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.906

Moč ideje

Dasi se danes vse družabno življenje docela ruši v svojih temeljih in se tako rekoč vsa moderna kultura razkrajja v vseh mogočih oblikah, stoji naše kršćansko soc. delavsko gibanje kot en mož na straži za pravico. Prav z vseh strankarsko-političnih vetrov kakor tudi iz strokovnih združenj, ki so še vedno pod vplivom ljudi iz preteklega dobe, letijo strupene puščice v Jugoslovansko strokovno zvezo, da bi ali ustvarile razkol v njenih vrstah, ali pa omajale zaupanje v organizacijo, ki koraka s a m o z a v e s t n o in z vedrim čelom v za marsikoga temno, toda za nas jasno in zmagovito bodočnost.

Pot v povojni dobi, ki jo je hodila naša Jugoslovanska strokovna zveza ni bila lahka. Povsem je bila usoda naše organizacije odvisna od zrelosti in sposobnosti članov. Dasi so delavski sindikati materialističnega svetovnega nazora bodisi marksistične ali pa tako zvane nacionalne smeri vse skozi, posebno pa ob važnejših dogodkih imeli največje veselje, preganjati »klerikalnega zmaja« v Jugoslov. strokovni zvezi, prav tako je imela ona tudi hudega nasprotnika v konservativno in strankarsko-politično usmerjenem katoliškem krilu, ki ji je neprestano ali celo zavestno nasprotovalo, boječ se močne in neodvisne kršćanske delavske strokovne organizacije. Dobro vedo eni kot drugi, da pozitivno usmerjena Jugoslovanska strokovna zveza pomeni resno nevarnost za ribarenje v kalnem, za zadnje pa popolno korekturo medsebojnega sožitja, ker je čisto gotovo, da bo kršć. soc. organizirano delavstvo zahtevalo, da je socialno vprašanje gibaló skupnega družabnega udejstvovanja, ki se pričene pri delavstvu in nadaljuje od spodaj navzgor.

Napisali smo, da je bilo življenje in udejstvovanje naše JSZ v najtežjih časih povsem odvisno od članov. Ko bi v tem času odpovedalo članstvo samo za dogleđno dobo, bi bilo Jugoslov. strokovne zveze konec. Od nikjer ni bilo pričakovati injekcije za umetno podaljšanje življenja, kakor so jo uživale in prejemale druge delavske organizacije. Toda članstvo je bilo na svojem mestu, poznalo je pomen Jugoslovanske strokovne zveze, hotelo jo je imeti in je tako z njo vred junaško in samozavestno prebrodilo kritična leta njenega obstoja.

Ta doba, ki bi jo redko še kaka druga družabna edinica prebolela in preživela tako samostojno kot JSZ, ima pa še drugo dobro in pozitivno stran. Čas, v katerem je bilo tako rekoč članom in vodstvu žrtvovati svojo lastno kri za obstoj organizacije, je povezal vse skupaj, vodstvo in članstvo, v nezdruljivo duhovno enot-

Pravilnik za volitve upravnih odborov Bratovskih skladnic

Te dni so krajevne bratovske skladnice prejele v proučitev pravilnik, ki ga ima izdati minister za gozdove in rudnike na podlagi člena 19. pravil bratovskih skladnic za volitve delegatov krajevnih upravnih odborov brat. skladnic.

Krajevne bratovske skladnice imajo nalog, da v najkrajšem času pošljejo glavni brat. skladnici k pravilniku svoja mnenja, nakar jih bo glavna brat. skladnica predložila ministru za gozdove in rudnike.

Z ozirom na to so funkcije glavnega upravnega odbora, kakor tudi krajev. upravnih odborov brat. skladnic podaljšane do tedaj, da se ne izvršijo volitve po novem pravilniku. Pravilnik je izdelan na proporenem sistemu in je precej kompliciran.

Po vsej verjetnosti bodo v juliju, najkasneje pa jeseni volitve krajevnih skupščin in upravnih odborov bratovskih skladnic.

O pravilniku in načinu volitev bomo poročali, čim bo le-ta izdan.

Za delavski značaj delavskih zavodov

Dva članka smo čitali v »Delavski Pravici« o delavskem značaju delavskih ustanov. Potrebna misel, ki ji moramo posvečati stalno veliko pozornost. Bližamo se v teh nazadnjaških časih skoroda dnevom, ko bomo še čitali »Delavska zbornica«, »Okrožni urad za zavarovanje delavcev«, »Borza dela«, »Inspekcija dela« itd., v svesti si, da so to delavski zavodi, v resnici pa ne bo nič delavskega na njih, razen naslov urada in pa nekaka davkarinja za delavske prispevke. Veliko so ti zavodi že zgubili na svojem namenu in pomenu in že so slučaji tu, da se delavec boji teh zavodov in je bolj vesel, da mu ni treba imeti opravka z njimi.

Pa saj to ni čudno. Če se je delavstvo premalo brigalo zanje, ko so vendar njegovi zavodi, kdo se pa bo. Zavod dobi lepo v oblast meščanstvo. Njegova edina skrb je pa v tem, da v njih pridejo do besede ljudje, ki ustrezajo predpostavljanim. Tako lahko dobimo v enem zavodu sportnike, v drugem zopet ljudi s kako strankarsko politično miselnostjo iz preteklosti itd. Ni pa misliti o tem, da bi v kak tak zavod prišel uradnik, ki bi gledal svoje delo iz ljubezni do delavstva in v njegovo zaščito.

Meni se zdi, da je misel, ki jo je sprožila »Delavska Pravica« zelo posrečena. Pokažimo, da smo s takim poslovanjem »naših zavodov« nezadovoljni. Če bomo še čakali, lahko doživimo čas, ko bodo zavodi proti nam zaščiteni, ne pa mi v njih. Nujno potrebno je stalno zahtevati volitve v Okrožne urade. Če so volitve po zakonu predvidene, zakaj se ne vršijo. Mi jih hočemo imeti. Niti najmanj ne za to, kot bi kdo sodil iz prejšnjih časov, da se nam »cede« sline

po zavodu, ampak zato, da se volitve sploh vrše. Naj se vendar enkrat da prilika delavstvu, da se samo izreče o vodstvu zavoda in da pridejo v upravo ljudje, ki bodo res izvoljeni, ne pa samo imenovani. V tem bo za zavod sam velika korist, ko se bo zanj vzbudilo zanimanje in bo delavstvo čutilo ožjo povezanost z njim kot pa danes. S tem bo zavod na ugledu samo pridobil.

Važna je Delavska zbornica. Že v eni zadnjih številčk je tovariš iz Javornika povedal, kaj on misli o nji. Podobno mislim tudi jaz. Nerazumljivo mi je pa, da se delavstvo tako malo briga za ta svoj zavod. Prišle so volitve. Najslabše spričevalo za delavstvo samo je bilo pač v tem, da so po veliko krajih delodajalci narekovali delavstvu, koga naj gre volit. To ni delavsko!

Delavec mora biti za časa volitev mož na svojem mestu in imeti pred očmi zgolj zavod in pa svojo delavsko zavest, ne pa biti kupčijsko blago. Nujno potrebno je, žigosati napake ali pa takozvane kravje kupčije za delavske žulje, važne so pa vendarle tudi volitve.

Da ohranimo značaj teh zavodov, se moramo zanje stalno zanimati. Vsako nepravilno stvar moramo sporočiti svoji organizaciji, ki bo o stvari posredovala, na drugi strani pa te ožigosala v »Delavski Pravici« in s tem končno neprestano vzbujala med delavstvom zanimanje za te zavode.

Delavski zavodi so delavski in morajo delavski ostati. To naj bo naše stalno geslo v bodočnosti. Papirničar.

nost. V križih in težavah se spozna prijatelja, prav tako pa tudi tovariša v organizaciji. Rastlo je medsebojno zaupanje, prijateljstvo in tovarištvo in cela naša Jugoslovanska strokovna zveza je danes ena sama celota. Bili so dogodki v še ne pretekli dobi, ko bi lahko osebni oportunizem posameznika nedogledno škodoval tej skupnosti, toda bili so člani, kakor voditelji strumno na svojih mestih, ki so v vsem svojem udejstvovanju gledali le na skupno korist.

Da je danes Jugoslovanska strok. zveza tako enotna in da je ni sile, ki bi jo razbila, je predvsem uspeh ideje, ki jo zastopa in v praktičnem življenju tudi izvaja. To je ideja, ki je družila prve kristjane. Moč medsebojne kršćanske ljubezni, ki pozna le žrtve na oltar skupnosti in globoko zaupanje v zmago dobrega nad zlim, v zmago Kristusa nad belcebubom. V tej ideji je mozeg Jugoslovanske strok. zveze, pa tudi sigurno poroštvo zmage njene največje naloge v borbi proti krivici in njenemu modernemu predstavitelju kapitalizma.

Uredba za sanacijo Bratovskih skladnic podpisana

Težave, ki so se pojavljale že nekaj let pri izplačilih pokojnin upokojencem Bratovskih skladnic so končno odstranjene. Te dni je ministrski svet podpisal uredbo o sanaciji Bratovskih skladnic. Na podlagi te uredbe se ustanovi pri ministrstvu za gozdove in rudnike **osrednji fond za podpiranje pasivnih glavnih bratovskih skladnic v državi.** — Ta uredba se glasi:

Čl. 1. Osnuje se centralni fond za sanacijo glavnih bratovskih skladnic pri ministrstvu za šume in rudnike, da bi se omogočilo pravilno in neovirano poslovanje glavnih bratovskih skladnic, ki so zaradi posledic gospodarske krize in nesreč prišle v težkoče, da ne morejo z **dotokom rednih prinosov** zavarovanih članov in podjetij zadostiti svojim obveznostim napram zavarovancem.

Fond je javnopravna ustanova z značajem pravne osebe.

Čl. 2. Fond upravlja posebni **upravni odbor**, ki sestoji iz po dveh delegatov Glavnih bratovskih skladnic, in to enega iz vrst podjetnikov in drugega iz vrst zavarovancev iz vsake Glavne bratovske skladnice. Upravnemu odboru predseduje načelnik odd. za rudarstvo pri ministrstvu za šume in rudnike. Vrhovno nadzorstvo nad delom uprave fonda ima minister za šume in rudnike.

Čl. 3. Upravni odbor upravlja fond po predpisih, ki veljajo za poslovanje Glavnih bratovskih skladnic. Uprava fonda je dolžna, da predloži ministru za šume in rudnike vsako leto v odobritev poročilo o svojem delu, kakor tudi zaključne račune.

Čl. 4. Sredstva fonda sestojijo iz:

1. dohodkov, ki jih bo plačala vsaka Glavna bratovska skladnica v iznosu po 10 odstotkov od zbranih skupnih prispevkov (članov in podjetij) v penzijski fond;

2. **rudarskih socialnih dohodkov**, ki se bodo izplačevali iz prometa na rečnih pristaniščih Jugoslavije, in to pri raztovorjenju z brodov za: rjavi premog (in briket) 10 Din za tono, črni premog 40 Din in koks 50 Din za tono.

Prispevke za fond za domače proizvode bodo plačevale agencije državne rečne plovbe, za uvožene proizvode pa carinarnice ob carinjenju.

Oproščene so prispevkov po točki 2. čl. 4. nabave premoga, briketa in koksa za javne ustanove in v metalurške namene.

Minister za šume in rude bo v dvomljivih primerih presojal, ali gre za plačilo prispevkov za rjavi ali črni premog ali pa za lignit.

Čl. 5. Glavne bratovske skladnice bodo na njih odpadajoče prispevke javljale upravi fonda koncem vsakega meseca. Na prispevke, plačane po odrejenem roku bodo Glavne bratovske skladnice plačale v centralni fond tudi odpadajoči odstotek nabranih obresti.

Agencije državne rečne plovbe in carinarnice bodo plačevale upravi fonda nabrane prispevke takoj po plačilu.

Čl. 6. Glavna bratovska skladnica, ki po svojih dohodkih in poleg najvišjih prispevkov, določenih po pravilih bratovske skladnice in storjenih ukrepov po § 119. pravil bratovske skladnice ne more plačevati svojih obveznosti na penzijah in invalidninah, obvesti o tem ministra za šume in rude. Ob-

enem s tem poročilom skladnica predloži proračun, kolikšna dotacija bi bila potrebna iz fonda za sanacijo in da se pokrije nastali primanjkljaj. Proračunu se morajo priložiti tudi vsi potrebni dokumenti, iz katerih je mogoče razbrati točnost podatkov, navedenih v prošnji za dotacijo.

Čl. 7. Na podlagi predloženih prošenj za dotacijo bo minister za šume in rude ugotovil stanje in potrebe teh skladnic in bo po predlogu upravnega odbora odobril letni znesek dotacije iz fonda. **V primeru večjih rudniških nesreč** more minister za šume in rudnike odrediti izdajanje izrednih pomoči iz sredstev tega fonda.

Čl. 8. Uprava fonda bo izplačevala na podlagi odobritve ministra za šume in rude v določenih plačilnih rokih in v okviru odobrene dotacije glavnim bratovskim skladnicam zneske za pokritje poslovnega primanjkljaja.

Čl. 9. Z objavo te uredbe v »Službenih novinah« preneha veljati zakon o pokrajinskem pokojninskem skladu za Slovenijo od 19. februarja 1922 in preide premoženje tega sklada za rudarje, kakor tudi njegove obveze na Pokojninski oddelek glavne bratovske skladnice v Ljubljani.

Čl. 10. Za pokritje obveznosti pokrajinsko-pokojninskega sklada napram Pokojninskemu zavodu za privatne nameščence v Ljubljani, Osrednjemu uradu za osiguranje delavcev v Zagrebu in humanitarnemu fondu železničarjev v Zagrebu bo minister za šume in rudnike v sporazumu z ministrom za socialno politiko in narodno zdravje predpisal po dejanski potrebi, a največ do višine prispevkov, sprejetih od navedenih ustanov v letu 1934, **poseben prispevek**, ki se bo pobiral od celotne prodaje premoga in briketa iz rudnikov v dravski banovini.

Osnova za izračunavanje v prejšnjem odstavku navedenega posebnega prispevka se določa od vrednosti dotičnega proizvoda na enak način, kakor se odmerja davek na poslovni promet. Plačani prispevki podjetij se bodo v fakturah posebej zaračunavali.

Rudarska podjetja, ki proizvajajo premog in briket, so dolžna, da predložijo upravi fonda ta posebni prispevek za prodane količine mesečno in najdlje do vsakega 10. v mesecu. Podjetja so nadalje dolžna, da vodijo posebno knjigo o tem plačanem posebnem prispevku, ki je podrejena kontroli pristojnih rudarskih oblasti. Ona odgovarjajo s svojim imetjem za redno in pravilno izročitev plačanih prispevkov. Za vse nepravilnosti v prijavah prodaj oglja in briketa ali za neredno plačevanje prispevkov, bo minister za šume in rudnike kaznoval odgovorna podjetja po odredbah rudarskega zakona in pravilih bratovske skladnice. Plačilo zaostalih prispevkov se pobira na enak način kakor drugi prispevki v bratovsko skladnico.

Razdelitev plačanega posebnega prispevka bo določala uprava fonda.

Čl. 11. Natančne odredbe za izvršitev te uredbe bo predpisal po potrebi minister za šume in rudnike s posebnim pravilnikom.

Čl. 12. Ta uredba stopi v veljavo prvi dan onega meseca, ki sledi dnevu njene objave v »Službenih novinah«.

Kovinarji

Javornik. Članski sestanek v nedeljo, dne 28. aprila je bil povoljno obiskan. Želeti bi pa bilo, da se člani še bolj zanimajo za sestanke. Tov. predsednik in tov. obratni zaupnik fine pločevine sta poročala o razpravah s K. I. D. Uspehov za enkrat ni zaznamovati. Dolžnost članov je, da pazno sledijo delu organizacij, kajti le v delu nas vseh je pričakovati uspehov.

Javornik. Ker pričakujemo, da se bo naše proslave 26. maja udeležilo večje število tovarišev od drugih skupin, prosimo vse skupine, da nam prijavijo število udeležencev radi skupnega kosila. Kosilo bo stalo od 8—10 Din za osebo. Prijave pošljite na naslov: Strokovna skupina kovinarjev JSZ Javornik, Ciril Svetina, Kor. Bela 18, Javornik. — Odbor.

Tekstilno delavstvo

Tržič. Tovariška gorenjska skupina kovinarjev na Javorniku praznuje 26. t. m. 25-letnico ustanovitve. Naša dolžnost je, da se tudi mi te proslave udeležimo. To bi bil tudi obenem majhen izlet naše skupine. Vožnja z avtobusom bo 25 Din za osebo. Iz Tržiča se odpeljemo v nedeljo, dne 26. t. m. ob sedmih zjutraj. Ker moramo čimprej vedeti natančno število udeležencev, naj se članstvo priglasijo vsaj do 20. t. m. Prijave sprejemajo za predilnico Zupan Ciril, za »Peko« Prešeren Karel, za »Runo« Kogoj Franc, za papirnico Jerman Jernej in kovačje Potočnik J. Obenem s prijavo naj vsak plača tudi vožnjo. Ako bo več udeležencev hotelo, gremo lahko še v Vintgar in na Bled, ter se bi v tem slučaju vožnja nekoliko zvišala. O vsem vam lahko dajo pojasnila zgoraj navedeni člani. Delavci-člani — v velikem številu se odzovite našemu vabilu in se čimprej prigrasite, da uredimo vse potrebno. Odbor.

Za binško gremo na Češkoslovaško

Se tri mesta so na razpolago za izlet k našim tovarišem strokovničarjem v Brno in Prago, ki ga organizira JSZ za letošnje binško praznike. Grede si ogledamo Dunaj — obiščemo Gospo sveto — Celovec in Vrbsko jezero. Vozili se bomo z avtobusom in bo stala vožnja tja in nazaj za eno osebo samo 460 Din.

Kdor bi se zato zanimal, naj to takoj sporoči JSZ v Ljubljani, Miklošičeva c. 22-I, nakar mu bomo poslali vsa potrebna navodila.

Kdor količkaj more, naj gre. Prilike za tako ceneno potovanje ne bo kmalu.

Prosta vožnja za priče pred sodišči. Sporazumno s pravosodnim ministrom je prometno ministrstvo odredilo, da imajo odslej vse osebe, ki so v kazenskih zadevah vabljene pred sodišče, prosto vožnjo po železnici. Na železnici se je treba samo izkazati s sodnim povabilom.

Uredba sicer ni taka, kot si jo je želelo delavstvo. Pravilno bi bilo, da bi se davščine raztegnile na vse uvožene in producirane rudnine v državi in ne samo na premogovno produkcijo. Tudi ni pravilno, da se bo k temu fondu pobiralo 10% od prispevkov, ki jih plačuje delavstvo za pokojninsko zavarovanje. Prispevki že itak komaj zadoščajo za kritje potreb tega zavarovanja. Vendar boljše je nekaj kot nič.

★

Napori naših kovinarjev in rudarjev, ki so že par let sem stalno zahtevali, da se pokojninsko zavarovanje bratovskih skladnic sanira, so končno le dosegli uspeh. Pri tem delu je zelo aktivno sodeloval tudi strokovni odbor rudarjev in kovinarjev JSZ, ki je v tem pogledu organiziral večje število sestankov, javnih shodov in sforsiral tudi anketo, ki jo je sklicala Zupanska zveza v Ljubljani z namenom, da podpre Glavno bratovsko skladnico pri težkem delu na rešitvi tega perečega socialnega problema.

Naše združništvo

VABILO

na redni letni občni zbor Prve delavske hranilnice in posojilnice, r. z. z. o. z. v Ljubljani, ki se bo vršil v četrtek, dne 30. maja 1935, ob 10 dopoldne v uradnih prostorih na Miklošičevi cesti 22-1, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobritev račun, zaključka za l. 1934.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Sprememba § 30. pravil.
5. Volitev nadzorstva.
6. Razno.

Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov. — Odbor.

*

Nazarje. Vabilo na redni letni občni zbor tuk. Delavskega konzumnega društva, ki se bo vršil v nedeljo, 12. maja dopoldne, v bivši društveni dvorani, po sv. maši, ki bo v kapelici na gradu. — Maševali bodo prevz. g. nadškof Jeglič iz Gornjega grada. Povabljen je tudi naš starosta, tov. Jože Gostinčar iz Ljubljane. — Članstvo se opozarja, da se občnega zbora polnoštevilno udeleži. Želi se, da bi bilo bolj živahno in več zanimanja, zato naj vsak pozorno sledi poročilom. — Dnevni red občnega zbora in druge podrobnosti bodo na vabilih. — Odbor.

Tečaji JSZ v Kranju

Kranj. V nedeljo, 12. maja se vrši pri nas celodnevni strokovni tečaj, ki ga priredi JSZ. Tečaj se bo vršil v dvorani hotela »Jelen« v Kranju. Začetek točno ob 9 dopoldne, zaključek ob 18.

Vsi tovariši in tovarišice, ki bodo prejeli vabila, naj se tečaja zanesljivo udeleže. Le izobraženo delavstvo si bo moglo izboljšati svoj položaj in ustvariti boljšo bodočnost. — Odbor.

Mariborska ekspozitura

Maribor. Redni občni zbor skupine delavcev in nameštencev Maribor se vrši nepreklicno v nedeljo, 12. maja ob pol 9 v prostorih Jugoslovanske strokovne zveze v 1. nadstropju Delavske zbornice. Dnevni red običajen. Udeležba vseh članov je obvezna. — Odbor.

Fram. V nedeljo se je vršil članski sestanek v dvorani pri Turnerju. Obisk je bil nepričakovano lep, kar potrjuje, da se je framsko delavstvo otreslo zanašanja na druge in hoče o svoji usodi samo odločiti po lastni strokovni organizaciji. Na sestanku so bili tudi zastopniki skupine iz Slov. Bistrice in viničarji, kateri so krščanski soc. strokovni pokret v Framu prvi započeli. Predavanju, ki ga je imel strokovni tajnik JSZ iz Maribora tov. Rozman, so navzoči z zanimanjem sledili. Tov. Reberšek je nato govoril jedrnate besede o idejni strani Jugoslovanske strokovne zveze kot krščanske delavske strokovne organizacije, za katere je žel popolno odobravanje. Končno se je sprožila misel ustanovitve »Mladinske zveze« v Framu. Pristopili so še neorganizirani. Začenja se delo na strokovnem polju za izboljšanje plač in za izvajanje zakonitih delavskih pravic. Tako je prav. V slogi je moč, v borbi pa zmaga.

Poselska zveza

Celje. Dne 7. m. m. je bil zelo pereči sklep celjske skupine na dnevnem redu in sicer odločitev kupčije lastnega doma v Vodnikovi ulici. Predsednica gđ. Terezija Škrbec je na tej seji navzočim članicam obvestila željo skupine in vsled tega naglašala važen pomen lastnega doma in sicer v pravem karitativnem zmislu. Da zamore celjska skupina napredovati, je predvsem potreben lastni dom, v katerem ubogim članicam lahko nudi prepotrebno zavetje in se tudi mlada dekleta vsestransko izobrazijo, da ne bodo članice v bodočnosti, kakor doslej, gotovim izkoriščevalcem izpostavljene. Kakor smo izvedeli, se je ta sklep po komaj 14 dneh izvedel in danes lahko vsem članicam čestitamo. Blagoslovitev lastnega doma celjske skupine Poselske zveze bomo pravočasno objavili.

S tako prakso se mora prenehati

Vedno bolj se množe slučaj, da delodajalci ne prijavljajo delavcev v bolniško zavarovanje, ako pa to store, jih prijavijo v nižje razrede, kot bi jih morali po višini zasluga. Dela se celo tako, da se delavcu lepo odteguje prispevek za bolniško blagajno, medtem ko se ga bolniški blagajni ni niti prijavilo. Da se prispevkov, odtegnjenih od sicer zavarovanju prijavljenih delavcev ne odračunava, je znana stvar, saj so po zadnjem poročilu OUZD za l. 1934 dosegli ti zaostanki ogromno vsoto 17 milijonov Din. Tu ni vzrok samo gospodarska stiska, marveč brskiranje vsega, kar služi v delavčevu zaščito.

OUZD ne prejme tedaj niti tega, kar se je delavcem za zavarovanje odtegnilo. Ako bi delodajalci te prispevke odračunali uradu, bi bil znesek na zaostankih znatno nižji. Po vsej verjetnosti se ta denar uporablja kot obratni kapital, saj so zanj zamudne obresti veliko nižje kot pri raznih bankah in tako pridejo delodajalci do cenenih posojil.

S to prakso je treba enkrat za vselej prenehati. Ako bo šlo tako dalje, je resno ogrožen obstoj delavskega bolniškega zavarovanja. Zato, ker zavod ne dobi prispevkov, stiska na vseh koncih in krajih pri datjvah in zgublja bolj in bolj značaj prave delavske ustanove. Pri vseh

pravica, ki jih imajo člani, se postopa z največjo rigoroznostjo. Tako gre vse navzdol, zdravje širokih plasti delavstva, pa tudi ugled in zaupanje v to tako važno in potrebno delavsko socialno ustanovo.

Ni dovolj, da se delavstvo brez vsakega usmiljenja izkorišča že po obratih, treba ga je izkoriščati še tam, od kjer bi imel dobiti podporo v boleznih in nezgodah. Vse to zato, ker vsak misli, da z delavcem in njegovimi pravicami lahko dela, kar se mu zljubi.

Od strani delavcev bo v tem pogledu treba bolniškemu zavarovanju posvečati večjo pažnjo. Posebno na to bo treba paziti in stalno kontrolirati ali so delavci prijavljeni v zavarovanje in ali odgovarja razred, v katerega so bili prijavljeni, njihovega faktičnemu zaslužku. Vsakega pa, ki bi odtegoval prispevke, pa bi delavcev niti ne prijavil v zavarovanje, je treba ovaditi drž. pravdnistvu. To ni namreč prav nič drugega kot navadna tatvina, ki ima v slučaju nezgode delavca še to posledico, da se mu odrekajo pravice, ki jih ima pri zavarovanju.

To izkoriščanje bo delavstvo zavrlo le na ta način, da bo samo poznalo del. socialno zakonodajo in vsako napako ali krivico korigiralo po svojih strokovnih organizacijah.

Iz centrale

V nedeljo, 19. maja ob 9 dopoldne se bo vršila širša seja načelstva Jugoslovanske strokovne zveze v prostorih JSZ na Miklošičevi c. 22-1, s tem dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnje širše seje.
2. Poročila: predsednika, tajnikov in blagajnika.
3. Občni zbor JSZ.
4. Sklepi in raznoterosti.

Vse člane in namestnike, kakor tudi nadzorstvo JSZ opozarjamo, da se seje zanesljivo udeleže.

Zumer Srečko, s. r. Rozman, Joško, s. r.
t. č. predsednik. tajnik.

Proslava 25 letnice strokovne skupine kovinarjev na Javorniku

Sporod:

Sobota, 25. maja:

Ob 8 zvečer slavnostna akademija: Godba, petje, deklamacije, govor, 2 dejanji igre »Za pravico in svobodo«.

Nedelja, 26. maja:

Dopoldne: Ob pol 8 zjutraj: Žalna komemoracija na pokopališču v spomin umrlim borcev. — Ob 8 skupna sv. maša v farni cerkvi na Kor. Beli za umrle člane. — Ob 9 slavnostno zborovanje v cerkveni dvorani na Kor. Beli. — Slavnostni govor ima starosta krščanskih socialistov tov. Jože Gostinčar in drugi. — Ob 12 skupno kosilo.

Popoldne: Ob 3 začetek koncerta jeseniške godbe na pihala, petje, srečolov, prosta zabava na vrtu gostilne Rozman (Orehovku) na Kor. Beli.

Sporod proslave je zelo pester. Prosimo vse skupine JSZ, da se proslave v obilnem številu udeleže. — Pripravljalni odbor.

Papirničarji

Vesje. Razmere in potreba se je pokazala, da moramo imeti poleg sestankov organizacijskih zaupnikov tudi sestanke vsega članstva. Zadnji občni zbor je sklenil, da se taki sestanki vršijo vsaka dva meseca in sicer zato, da se vmes lahko vršijo tudi sestanki vsega delavstva, pripadajočega obema strok. organizacijama in neorganiziranih, ki pa jih je že itak malo. Namen teh naših članskih sestankov je: vzgajati članstvo v idejnem oziru, ker je taka vzgoja za dober strokoven pokret, ki je združen z nestermitimi neprilikami in žrtvami, nujno potrebna. Le idejno dobro in značajno delavstvo more povsod postaviti moza na mestu, ki ne klone vsakemu pišu, posebno kadar se gre za eksistenčni obstoj. Dogodki, pred katerimi stojimo, nas ne smejo najti nepripravljene. Na teh sestankih se bodo obravnavale poleg idejnih tudi organiza-

cijske zadeve, medtem ko se zadeve, tičočee se vsega delavstva, obravnavajo na skupnih sestankih.

Tak članski sestanek se vrši v nedeljo, 12. maja t. l. ob 9 zjutraj v domu »Prosvete« v D. M. v Polju. Na dnevnem redu je referat: Naša načela v strokovnem pokretu. Govori centralni tajnik tov. Joško Rozman. Člani in članice, kdor ni nujno zadržan, naj gotovo pride! — Odbor.

Količevo. Navada je, da se po tovarnah na veliko soboto dela samo dopoldne oziroma do dveh popoldne. V tovarni Bonač pa letos kljub temu, da je bil pred kratkim skrajšan delovni čas na pet delovnih dni, z motivacijo, da ni naročil, niso poznali velike sobote in tudi ne jutra velike nedelje, ki nas spominjata na veliki praznik Kristusovega vstajenja. Dosedaj smo praznovali ta dva praznika vsako leto in to v časih, ko je bilo dosti naročil. Letos pa je vodstvo tovarne odredilo, da se dela v soboto ves dan in v nedeljo do šestih zjutraj. Tako so imeli delavci svečanost Vstajenja in marsikateri tudi nedeljsko službo božjo v tovarni pri bruceh strojih, namesto da bi bili prosti že v soboto popoldne oziroma od dveh popoldne. To se mora enkrat nehati in tu bi morali nastopiti tisti, ki so poklicani in ki imajo dolžnost ščititi delavstvo pred krivicami, ki se gode v tej tovarni in ki so že skoraj obupne. Delavci zganimo se in verujmo v pravico, ki mora priti in ki enkrat gotovo pride. Dvignimo glave in združimo se v nestranski organizaciji. Edinole nestranski in svobodna organizacija nam more pomagati v boljšo bodočnost in do boljšega kruha. Le močna in zdrava strokovna organizacija je tista sila, ki premaga in prisili do spoštovanja zakonov tudi najbrezobzirnejšega kapitalista in tudi njihove priganjače.

Skupščinske volitve

V nedeljo, dne 5. maja so se vršile v Jugoslaviji državnozbornske volitve. Kakor znano, je bilo za te volitve vloženih šest kandidatnih list. Dve kandidatni listi kasacijsko sodišče ni odobrilo in se je končno volilo le med vloženimi in odobrenimi listami vladnega predsednika B. Jevtiča, dr. V. Mačka (skupno z Davidovičem in Jovanovičem), Ljotičem in Maksimovičem. Ker nimamo zadostnega prostora, da bi prinašali približna poročila, kakor jih čitamo te dni v dnevnikih, bomo prinesli prihodnji teden končne rezultate, katere bo razglasil glavni volivni odbor v Belgradu. Ta odbor dosedaj še vedno prejema poročila iz posameznih okrajev v državi.

Skupinski odborniki in organizacijski zaupniki, naročite si brošurico »Praktični govornik«. Kdor hoče uspešno nastopati kot govornik na sestankih in shodih, mora imeti to važno knjižico. Posamezen izvod stane 6 Din, pri večjem naročilu 5 Din. Naročitel!

Občni zbor Pokojninskega zavoda

Za nedeljo, 2. junija t. l. je sklican občni zbor Pokojninskega zavoda. Zaenkrat še nimamo letnega poročila, da bi mogli članstvo informirati o poslovanju te naše najvažnejše, namučenske ustanove, pač pa bomo to storili takoj, čim dobimo poročilo. Tudi o občnem zboru samem bomo članstvo točno informirali in sicer v prvi številki Del. Pravice, ki bo izšla po občnem zboru. V slučaju, da ima članstvo glede občnega zbora kake želje ali predloge, ki se tičejo letnega poročila, nam jih takoj sporočite, da jih preštudiramo in predložimo načelstvu P. Z. vsaj 8 dni pred občnim zborom.

Celjsko okrožje

Prihodnje predavanje bo v sredo, 15. maja, takoj po šmarnicah. Snov: **Kristus in socializem**. Predava dr. Henželčič. To ni samo važno — to je nujno, da vsak naš organiziranec pozna začrtano pot kršč. socializma. Zato ne ostanite doma! Mladi in starejši tovariši ter somišljeniki ne pozabite udeležiti se predavanja.

Na tem predavanju se bomo tudi zmenili glede izleta, ki bo v nedeljo, 19. maja za vse celjsko okrožje.

Skupinam v celjskem okrožju!

Želja po združitvi članstva v celjskem okrožju je prav gotovo velika. Zato je mladinska zveza organizirala skupni izlet vseh članov JSZ., kakor tudi njenih odsekov in somišljenikov na dan 19. maja. Kraj, ki se bo šele določil in bo

Zaradi preselitve trgovine

prodajam manufakturo, konfekcijo, srajce, nogavice po globoko znižanih cenah

KOLBEZEN FRANC

CELJE

javljen v posebnem dopisu v prihodnji »Del. Pravici«, bo vsekakor primeren za vse skupine. Pri izletu pridejo pred vsem v poštev Rimske toplice, Laško, Huda jama, Celje. Za Savinjsko dolino se bo organiziral tak izlet pozneje za goro Oljko. Namen takih izletov ne sme biti samo uživanje prirode in veseljačenje, temveč predvsem organizacijski, pokretaški stik.

Tak dan bo za nas organizacijski dan, ki bo dal misli posameznih za skupno delo v naši delavski organizaciji. Zato brez oklevanja vsi na noge. Potrebni so taki skupni stiki, ker tam raste volja in moč! Tovariši, ki že delate leta in leta v JSZ, pridite! In ti mladi delavec in delavka iz tovarne in prodajalne — družimo se z vami v prepotrebno strokovno organizacijo.

Celje. Zadnje večerno predavanje tov. Kusterla o tehniki tiskarstva se je zaključilo z ogledom Mohorjeve tiskarne preteklo nedeljo. Posebno ogleda se je udeležilo mnogo članov in članic. Tako imajo sedaj redni obiskovavci pregled v velesilo tiska, ki so ga dobili v zadnjih dveh predavanjih in pri ogledu.

Lesno delavstvo

Gračnica. Prejšnji teden smo bili precej razburjeni in sicer radi tega, ker je bil glavni obratnik tov. Martin Knez poslan, na brezplačen dopust in pa, ker so nekateri starejši delavci morali ostati doma, dočim so se sprejemali novi. Bila je nevarnost, da bo nevolja izbruhnila v taki meri, da bi moral obrat počivati. Le organizacija ima zaslugo, da so držali ljudje disciplino. Dne 4. maja je prišel v tej zadevi k nam tudi zastopnik Del. zbornice. V skupnem razgovoru so se v glavnem rešila vsa vprašanja v večjo in manjšo zadovoljnost obeh strank. Moram pa priznati, da so se nekatera vprašanja rešila sporazumno le radi tega, ker je bil lastnik podjetja zelo uviden in ni hotel poslušati raznih nasvetov nekaterih uradnikov.

Viničarji

IZ CENTRALE

Načelstvo »Strokovne zveze viničarjev« nanaša vsem članom in viničarjem sploh, da je z dne 1. maja 1935 preselilo svojo pisarno iz Slamnjava v Ljutomer. Novi naslov centralne pisarne je naslednji: »Strokovna zveza viničarjev«, Ljutomer, št. 24. Naslov viničarske zadruga pa: »Viničarska kreditna zadruga«, r. z. z. o. z., Ljutomer, št. 24.

Uradni dnevi pa bodo kakor doslej: vsak torek in petek od 8 do 11 dopoldne, za zadrugo pa vsako nedeljo od 8 do 10 dopoldne.

Ker so uradujoči člani načelstva »Strokovne zveze viničarjev« kakor »Viničarske kreditne zadruga« iz Ljutomera precej oddaljeni zato prosimo vse, da se oglašajo v pisarni le ob navedenih uradnih urah. Izven tega časa se stranke ne bodo mogle sprejemati! Kdor bo imel opravka z zadrugo, bo to tudi lahko opravil vsak petek od 8 do 1 predpoldne. — Načelstvo.

Maribor. V nedeljo, 19. maja, točno ob pol 9 se vrši članski sestanek v prilični sobi v Delavski zbornici. Posebnih vabil ne bomo pošiljali. Ker se gre za važne zadeve, morate priti vsi. Povabite pa tudi tovariše, ki še niso organizirani. Treba bo plačati tudi dolgujočo članarino, da se vam ne ustavi časopis. — Odbor skupine.

Organizacijskim in krajevnim zaupnikom!

Vedno bolj se množe slučajji, da delodajalci svojih delavcev ne prijavljajo bolniškemu zavarovanju (OUZD). Delavci, ki niso bili prijavljeni v zavarovanje, težko pridejo do svojih pravic, posebno v slučaju nezgode traja lahko več mesecev, predno urad članu prizna rento.

Zato je v interesu delavcev samih, da večkrat kontrolirajo oz. vprašajo pri OUZD, ali so zavarovani. Prav tako je treba kontrolirati ali so prijavljeni v razred, ki dejansko odgovarja njihovemu faktičnemu zaslužku. Tozadevne tabele, na podlagi katerih je mogoče kontrolirati, v kateri razred spadajo posamezni zaslužki, se dobe pri OUZD in njegovih ekspoziturah. Komad stane 1 Din.

Zaupniki! Ob vsaki priliki opozarjajte na to svoje tovariše. Delavci naj polagajo več pažnje na to ali so prijavljeni v zavarovanje in ali so prijavljeni v razred, ki odgovarja njihovemu dejanskemu zaslužku.

Strahopetec, podpiši se!

Jesenice, 6. maja 1935.

V zadnji številki »Ljudske Pravice«, z dne 4. maja 1935, je neki jeseniški strahopetec »delavec« napisal pod naslovom »Črtice iz bojev jeseniških delavcev od leta 1929—1935 kroniko bojev delavstva z KID in med drugim iznesel težko obdolžitev na naslov naših voditeljev oziroma organizacije in na konsum.

Ako se ne motimo, nam je dopisnik znan in bomo poskrbeli, da bo za svoje nesramne laži prejel že zdavnaj zaslužen plačilo.

Na dopis sam pa bomo odgovorili prihodnjč. — Gasser Albin.

To so tiči

Jugoslovanska delavska zajednica je imela dne 29. aprila v Zagrebu letno skupščino, na kateri je med drugimi govoril znani industrijalec g. Milan Vapa iz Belgrada, ki je obenem tudi delavski voditelj. (Po »Jugoslovanskem Lloyd«)

Naši plavi tovariši so lahko ponosni na bratsko rumeno organizacijo srbskih in hrvatskih tovarišev.

Vsak organizacijski in krajevni zaupnik mora imeti »Priročnik«, iz katerega bo črpal najvažnejše, kar je treba vsakemu delavcu vedeti iz delavske socialne zakonodaje.

Prav tako je potrebno, da ima tudi brošuro »Praktični govornik«, iz katere bo dobil osnovne pojme o govorništvu.

Obe knjižici se naročata pri JSZ v Ljubljani. Naročite!

Agitirajte za »Delavsko Pravico«!
Pridobivajte ji novih naročnikov!

Ocene

Jože Langus: Praktični govornik 1935. Jug. strok. zveza. — S pričujočo knjižico je Jug. strokovna zveza napravila zelo potrebno dejanje, ki svojemu namenu v polni meri zadostuje, saj podaja v pristopni obliki tehniko govorništva, tako vsebinsko kakor oblikovno, po razporedbi, po smotrenosti in učinkovitosti. Tako izčrpnega priročnika za karkoli, najmanj pa za govorništvo, še nismo imeli, lahko ga imenujemo ter ga primerjamo z drugimi inozemskimi knjigami, majhno mojstrovino, ki bo služila ne le voditeljem delavskih organizacij, katerim je namenjen, temveč vsakomur, ki ga delo privede do javnega govorniškega nastopanja.

Gornjo oceno brošurice »Praktični govornik« je priobčila revija »Beseda o sodobnih vprašanjih« v svoji 1. številki, ki je te dni izšla.

Kronika slovenskih mest. Prva številka II. letnika je izšla. Bogata na geografskih, gospodarskih in kulturnih člankih bo ta revija otela pozabi marsikak drobec kulturnega in gospodarskega udejstvovanja naših javnih delavcev. Ta številka je posvečena tudi 40-letnici strašnega ljubljanskega potresa in prinaša poleg tozadevnega gradiva tudi veliko potresnih slik.

Revija je za svojo vsebino in obseg, saj ima vsak zvezek skoraj 100 strani in izhaja štirikrat na leto, izredno poceni. Celoletna naročnina znaša 60 Din. — Kdor le more naj si jo naroči. Naroča se: Mestno načelstvo, kulturni oddelek, Ljubljana.

Mladina poroča

Kovor. Krajevna skupina Mladinske zveze J. S. Z. je priredila 28. aprila 1935 svoj »Mladinski dan« kot otvoritev svojega delovanja. Prireditelj je bila prav dobro obiskana. Najprej je bila deklaracija »Duma«, nakar so tri dekleta podala »Srečanjec«. Sledil je govor g. župnika o pomenu Mladinske zveze. Deklice Marijinega vrta in mešani cerkveni zbor so nam zapeli še nekaj pesmi. Gledalci so z velikim zanimanjem sledili izvajanju. — Pri nas je že precej članov. One pa, ki še niste pristopili k nam, pa vabimo, da se čimprej vpišejo v našo organizacijo, ker čim več nas bo, tem boljše bomo uspevali. Torej na delo in zavedajmo se naših dolžnosti! M. F.

To in ono

Zagorje. Na velikonočni ponedeljek se je poročil naš tov. Hudomalj Rudolf z gđ. Mici Klančičarjevo, iz ugledne družine v Bukovju pri Zagorju. Poročal je g. kaplan Filip Štular. Želimo obilo sreče in božjega blagoslova! — Preteklo soboto smo pokopali na tuk. pokopališču nenadno umrlega rudarskega glavarja g. Bogomila Cihelko. Umrli je v ljubljanski bolnišnici. Prepeljali so pokojnika v Zagorje, kjer počiva v skupni grobnici ugledne družine Cimerman. Med mnogim občinstvom, ki se je zgrnilo ob grobu umrlega, je bilo tudi lepo število rudarjev v kroju, ki so prišli tudi iz drugih krajev. Domači rudarji pa so ga spremljali na zadnji poti s prižganimi rudarskimi svetilkami v roki. Izsušeni obrazi in upognjeni hrbti rudarjev so ga položili k večnemu počitku z zavestjo, da kruti usodi, a edini pravici, ki ne pozna izjeme, nihče ne uide! Domača rudarska godba je zaigrala še v zadnji pozdrav, nakar se je množica počasi razšla na svoja domovja! Družini in sorodnikom naše sožalje!

PROIZVODNJA BAKRA SE JE POVEČALA

Dočim je znašala v l. 1933 svetovna proizvodnja bakra le 1.020.000 ton, se je v letu 1934 povečala na 1.140.000 ton. Ker pa se je obenem povečala tudi potrošnja bakra, kar je posledica vedno večjega oboroževanja, za več ko 200.000 ton, so se zmanjšale tudi zaloge. Največji proizvajalec bakra je Chile z 235.000 tonami, nato Združene države Sev. Amerike z 200.000 tonami, nakar slede Kanada, Južna Afrika, Kongo in Jugoslavija. Potrošnja bakra je narasla v U. S. A. od 345 na 370 tisoč, v Nemčiji od 170 na 250 tisoč ton, v Vel. Britaniji od 145 na 215, na Japonskem od 80 na 115 tisoč ton, dočim je v Franciji padla od 105 na 90 tisoč ton.

Urejuje in za uredništvo odgovarja: Peter Lombardo. — Za Jugoslovansko tiskarno: K. Čeč. — Izdaja za konzorcij »Delavske Pravice«: S. Žumer.